

HULLADÉKGAZDÁLKODÁS 4.

- A hulladéktermelés világszerte növekszik. A Világbank becslései adatai szerint 2020-ban a világ 2,24 milliárd tonna szilárd hulladékot termelt, ami naponta 0,79 kg/fő ökológiai lábnyomot jelent. Az éves hulladéktermelés a 2020-as szinthez képest, 2050-re várhatóan 73%-kal (3,88 milliárd tonnára) fog emelkedni ([Worldbank 2022](#)).
- Minden európai ember évente mintegy 14 tonna anyagot használ fel, és 5 tonna hulladékot termel ([EEA 2024](#)).
- A MOHU a magyar hulladékgazdálkodási piacra 2023-ban lépett be. Célja a hulladékgyűjtés és -hasznosítás átalakítása az EU-irányelveknek megfelelően, valamint 2030-ra mintegy 1,5 millió tonna hulladékalapú alapanyag biztosítása az olaj-, az energia és a vegyipari szegmensnek ([MOLGROUP 2024a](#)).
- Korábbi Infojegyzeteink a témában:
 - Települési hulladékkezelés Magyarországon [2023/17](#).
 - Hulladék-gazdálkodás 3. [2022/27](#).
 - Hulladék-gazdálkodás 2. [2020/41](#).
 - Hulladék-gazdálkodás [2015/49](#).

A Képviselői Információs Szolgálat Infojegyzete a körforgásos gazdaság jelentősége kapcsán bemutatja a települési hulladékgazdálkodás legfrissebb statisztikai adatait európai uniós és hazai szinten, valamint ismerteti a MOHU koncessziós társaság működése óta eltelt időszakának tevékenységét és a lomtalanításra vonatkozó jövőbeni terveit.

A körforgásos gazdaság jelentősége

A körforgásos gazdaság a hulladék csökkentésén, valamint az anyagok és termékek újrafelhasználásán keresztül a fenntarthatóságot helyezi előtérbe, miközben az ipari folyamatok környezetterhelésének csökkentését is célként kezeli. A körforgásos gazdaság sikere nemcsak a vállalkozásokon, hanem a fogyasztókon is múlik, mert a fenntartható termelés mellett a fenntartható fogyasztásra is szükség van ([Varga 2025](#)).

A természeti erőforrások és az anyagok fogyasztásának csökkentésére, valamint a hulladéktermelés minimalizálására kidolgozott **körforgásos stratégiák** megalkotása Potting, Hekkert és Worrell holland tudósok nevéhez fűződik, amelyet 2017-ben megjelent tanulmányukban közöltek. A modell (1. ábra) a körforgásos gazdaság sikeréhez vezető utat és prioritásokat ábrázolja az alacsonytól a magas körforgási szintig ([Potting, José et al. 2017](#)).

1. ábra: Körforgásos stratégiák

Forrás: [Infoszolg](#) / [Potting, José et al. \(2017\): Circular Economy: Measuring Innovation in the Product Chain. Utrecht University Repository](#)

Ideális esetben a körforgásos gazdaságban a kidobott termékből kinyert újrahasznosított anyagok megőrzik eredeti minőségüket, így hasonló termékként újra felhasználhatók. Ennek eredményeként a terméklánc zárt, ahol az anyagok újra és újra felhasználásra kerülnek. Ez azonban ideális eset, amely valószínűleg nem valósítható meg a gyakorlatban.

A TELEPÜLÉSI HULLADÉK MENNYISÉGE ÉS KEZELÉSE

Európai Unió

A körforgásos gazdaság egyik legnagyobb kihívása a hulladékkezelés, ezen belül is a települési hulladékok kezelése (Varga 2025).

Az Európai Unióban **2023-ban az egy főre jutó települési hulladék mennyisége 511 kg** volt, amely 23 kg-mal kevesebb a 2021-ben mért értéknél (534 kg), **ez 4,3 százalékos csökkenést mutat** két év alatt. Egy évtizeddel korábban (2013-ban) azonban 479 kg volt az egy főre jutó települési hulladék mennyisége, ami 32 kg-mal volt kevesebb a napjainkban mért mennyiségnél.

Az **újrahasznosítás** mértékét tekintve viszont megfordul a tendencia. 2013-ban a települési hulladék 37,2 százalékát (199 kg/fő), **2023-ban pedig a 48 százalékát** (246 kg/fő) **hasznosították újra** (Eurostat 2025a).

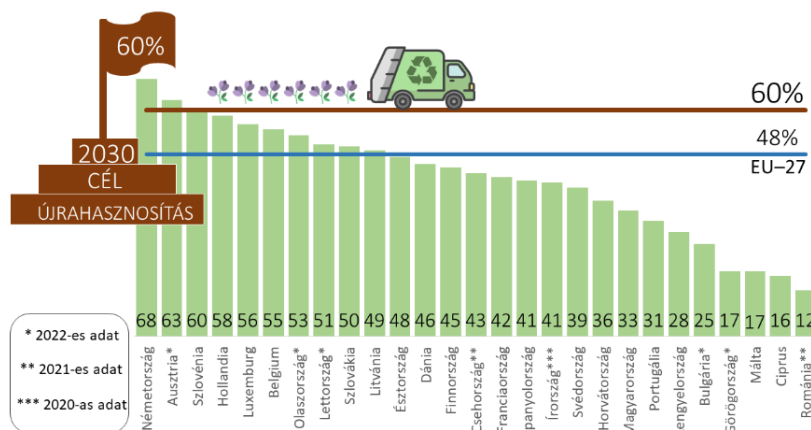
Annak ellenére, hogy az Európai Unióban a hosszabb idősort tekintve több hulladék keletkezett, **a települési hulladék lerakókba történő elhelyezése csökkent**. Távolabbi visszatekintésben (1995 és 2023 között) a lerakott települési hulladék mennyisége összesen 58 százalékkal (1995: 121 millió tonna; 2023: 51 millió tonna) lett kevesebb, rövidebb időszakot vizsgálva (2004–2023) a lerakás átlagosan évi 3,2 százalékkal mérséklődött. A lerakott hulladék aránya a keletkezett hulladékmennyiségen belül 61 százalékról (1995) 22 százalékra (2023) változott (Eurostat 2025b).

A hulladéklerakókról szóló [1999/31/EK irányelv](#) 2018-ban történt módosítása ([2018/850/EU](#)) szerint **a hulladéklerakókban lerakott települési hulladék mennyiségének 2035-re a képződő települési hulladék összmenyiségének 10 százalékára vagy kevesebbre kell csökkennie**.

A [2018/851/EU irányelv](#) – amely a Hulladék Keretirányelv ([2008/98/EK](#)) módosítása – határozza meg a települési hulladék újrafeldolgozásának kötelező arányát (2025: 55%; 2030: 60%; 2035: 65%).

A hulladék kezelése mellett az Európai Unió bizonyos hulladéktípusokat exportál is harmadik országokba. Az [Eurostat](#) adatbázis alapján 2023-ban 35 millió tonna hulladékot exportált az Unió, amely az elmúlt tíz év legmagasabb értéke (2022: 31,4 millió tonna; 2021: 32,9 millió tonna). A szállítmányok elsődleges célországa Törökország, ide 12,16 millió tonna hulladékot szállított az Unió 2023-ban. A második helyen India áll 5,15 tonnával, majd az Egyesült Királyság következik 3,51 millió tonna befogadott hulladékkal ([Statista 2024](#)).

2. ábra: A települési hulladék újrahasznosítási aránya, 2023

Forrás: [Infoszolg/2018/851/EU irányelv](#); Eurostat (cei_wm011)

Magyarország

Magyarországon 2023-ban az egy főre jutó települési hulladék mennyisége 429 kg volt, mellyel – Románia, Lengyelország, Észtország és Svédország mögött – az ötödik legkevesebb települési hulladékot termelő ország vagyunk az uniós tagállamok között. A hulladék kezelését tekintve az Eurostat adatai szerint hazánk az összes keletkező települési

hulladékot valamilyen formában kezeli, amely nem minden országban van így. A Magyarországnál kevesebb egy főre jutó települési hulladékot termelő négy ország mindegyike például kevesebb hulladékot kezel, mint amennyit termel.

Hazánkban tehát – a 2023-as adatok szerint – 429 kg/fő települési hulladék képződött, 143 kg/fő mennyiség (33,3%) hasznosult újra, 53 kg/fő mennyiség (12,4%) került égetőbe – melynél a képződő energia hasznosításra került –, és 233 kg/fő mennyiség jutott hulladéklerakóba ([Eurostat 2025c](#)).

A TELEPÜLÉSI HULLADÉK KEZELÉSE MAGYARORSZÁGON

MOHU MOL Hulladékgazdálkodási Zrt.

A MOL 2022 júliusában nyerte el a hulladékgazdálkodási közszolgáltatási koncessziót Magyarországon, melynek célja az Európai Unió hulladékgazdálkodási céljainak teljesítése 2040-ig. A MOL ekkor hozta létre a MOHU (MOHU MOL Hulladékgazdálkodási Zrt.) koncessziós társaságot, amely 6 regionális koordinátorral, 16 regionális alvállalkozóval, 56 előkezelési partnerrel és 217 intézményi szolgáltatóval kötött szerződést 2023-ban. Az üzemeltetési feladatok mellett a MOHU 2024-ben több intézkedés bevezetését kezdte meg; úgymint a biológiailag lebomló háztartási hulladék szelektív gyűjtésének kialakítását, a betétdíj-visszatérítési rendszer (Deposit Return System, DRS) bevezetését, amelyek elindítása jogszabályi előírás volt ([MOLGROUP 2024b](#)).

A MOL Körforgási Gazdasági Szolgáltatások szegmense **2024-ben 30,7 milliárd forint értékben hajtott végre beruházásokat** a hazai települési hulladékgazdálkodás területén. A MOHU működésének kezdete óta az alábbi területeken ért el változásokat ([MOLGROUP 2024b](#)):

- A DRS-rendszer bevezetése kapcsán 2024. év végére 3200 visszaváltó automata került üzembe helyezésre, amelyek 3700 bedobó nyílással rendelkeznek. Ezek az automaták 2024. év utolsó negyedében naponta 6 millió palackot és dobozt kezeltek.

A lefedettség növelése érdekében további 1500 kézi visszaváltópont létesült.

- A konyhai hulladékgyűjtés még kísérleti fázisban van, 2024. január 1-jétől 14 településen, 200 ezer gyűjtőedény leszállítása történt meg.
- A textilhulladék gyűjtésére országosan a megrendelt 1500 konténerből 1100 került kihelyezésre.
- 100 darab hulladékgyűjtő jármű beszerzésére készültek el a szerződések, melyből 41 db került kiszállításra.
- A MOHU első saját hulladékudvara Esztergomban nyílt meg.
- A kiterjesztett gyártói felelősségi rendszert (Extended Producer Responsibility, EPR) 2023. július 1-jétől vezették be, amelyben a gyártókat terheli a felelősség a fogyasztás utáni termékek kezelésének finanszírozásáért.

Lomtalanítás

A nagyobb darabos hulladék elszállításának, vagyis **a lomtalanításnak rendszeres, évenkénti megszervezésére 1972 óta kerül sor Budapest kerületeiben**. Az összegyűjtött lom kezdetben a többi szemét sorsára jutott, majd 1978–79-ben Budapest négy különböző típusú lakóövezetében felmérték a kihelyezett hulladékok mennyiségét, illetve anyaguk szerinti összetételét. Ez a vizsgálat akkoriban nemzetközi szinten is egyedülálló volt. A kapott eredményeket felhasználták a főváros tisztaságfejlesztési terve, valamint a helyi hulladékkataszter elkészítéséhez ([Umbrai 2015](#)).

A hulladékról szóló [2012. évi CLXXXV. törvény](#) értelmében **a lomhulladék** a koncessziós társaság által az ingatlanhasználótól átvett **olyan háztartási, vagy ahhoz hasonló hulladék, amely a közszolgáltatási tevékenység keretében rendszeresített gyűjtőedény méreteit meghaladja**. A törvény értelmében a koncessziós társaság évente legalább egy alkalommal gondoskodik a lomtalanítás megszervezéséről, és a lomhulladék elszállításáról. A koncessziós társaság törekszik arra, hogy a lomtalanítást házhoz menő gyűjtésként szervezze meg.

A lomtalanítás során a közterületre helyezett hulladék a koncessziós társaság tulajdona ([2012. évi CLXXXV. törvény](#)).

A Budapesti Corvinus Egyetem kutatói 2024 áprilisában megjelent tanulmányukban ([Gittings-Letenyei 2024](#)) azt bizonyították, hogy a kihelyezett lomhulladék helyszínen történő kézi válogatása (ún. "lomizás") – amely szabálysértő tevékenység – egyrészt fontos kiegészítő jövedelem a tevékenységet végző társadalmi csoport számára, másrészt hozzájárul a fenntarthatósági célokhoz és a körforgásos gazdaság működéséhez is, hiszen MÉH-telepekre és vasudvarokba kerülnek az így összegyűjtött hulladékok. A nem értékesíthető hulladékokat a gyűjtögető családok saját háztartásukban használják fel. A kutatók becslései szerint egy-egy lomtalanítás Budapesten 18–35 ezer szociálisan hátrányos helyzetű ember számára jelenthet kiegészítő jövedelmet.

2024 decemberében a MOHU MOL Hulladékgazdálkodási Zrt. és a MOHU Budapest Zrt. képviselői bemutatták az

Energiaügyi Minisztérium részére a Budapesten 2025-ben bevezetni javasolt **gyűjtőpontos lomtalanítási tervezetet**. A tervezet részletes kidolgozása folyamatban van, de lényege, hogy a fővárosi lakosok nem lakóépületük elé helyezik majd ki a lomhulladékot, hanem erre a célra átmeneti jelleggel kialakított gyűjtőpontokon adhatják le, ahonnan a MOHU hulladékaramonként elkülönítve juttatja majd el a hulladékhasznosítókhoz (MTI, 2024. december 21.).

Kötelezettségszegési eljárás

Az Európai Bizottság 2024 novemberében kötelezettségszegési eljárást indított Magyarország ellen a hulladékokról szóló [2018/851/EU](#) irányelv több rendelkezésének nem megfelelő átültetése miatt ([INFR\(2024\)2229](#)), valamint a hulladéklerakókról szóló irányelv ([1999/31/EK](#)) elégtelen átültetése miatt ([INFR\(2024\)2230](#)) ([European Commission 2024](#)).

Források:

- [Budapesti Corvinus Egyetem](#) (2024): A lomizók akár a teljes budapesti felsőoktatást is eltarthatnák.
- [European Commission](#) (2024): November infringements package: key decisions.
- [European Environment Agency](#) (EEA) (2024): Europe's circular economy in facts and figures. December 05, 2024
- [Eurostat](#) (2025a): Municipal waste down by second consecutive year.
- [Eurostat](#) (2025b): Municipal waste statistics.
- [Eurostat](#) (2025c): Municipal waste by waste management operations (env_wasmun).
- [MOLGROUP](#) (2024a): Az igazgatóság elfogadta a MOL stratégia frissítését. 2024. március 13.
- [MOLGROUP](#) (2024b): MOL Nyrt. 2024. éves jelentés.
- MTI (2024): Energiaügyi Minisztérium: a MOHU ismertette az új lomtalanítási rendszer részleteit. 2024. december 21.
- [Potting, José et al.](#) (2017): Circular Economy: Measuring Innovation in the Product Chain. Utrecht University Repository
- [Umbrai Laura](#) (2015): 120 év 120 képben. Az FKF Nonprofit Zrt története a kezdetektől napjainkig.
- [Varga János](#) (2025): A körforgásos gazdasági mutatói Magyarországon. Vezetéstudomány/Budapest Management Review 2025 (3)